

چند اتفاق ساده-۲: یعنی واقعاً «هیچ چیز عادی نشده»؟

یادداشت های روزانه سی و دومین جشنواره فیلم فجر / ۲

چاپ شده در : روزنامه اعتماد

زمان انتشار : بهمن ماه ۱۳۹۲

این بحث در نوشته ها و درس های سینمایی مطرح است که دیالوگ های فیلم ها نباید به شعارپردازی و حرف های تیتراژ و درشت و جملات قصار، گرایش داشته باشد. اگر هم به واقع چنین باشد، سخنرانی ها و بیانیه های مراسم رسمی به قدر کافی جا و تناسب جمله های قصار و قابل تیتراژ شدن را دارند.

اینها را گفتم تا به نقل جمله ای برسم که پریشب و در آیین افتتاحیه سی و دومین جشنواره فیلم فجر، علیرضا رضاداد در سخنرانی اش گفت. جمله ای که زیبایی و ماندگاری اش به چشم یا در اصل به گوش هر کس می آید؛ اما خطاب و روی آن بیش از همه به خود مدیران فرهنگی و سینمایی است؛ حتی اگر دبیر جشنواره این جمله را به قصد هشدار به خودش و همتایانش در دل مدیریت فرهنگی کشور نگفته باشد: «خوشا به حال مردمی که گذشته را انکار نمی کنند؛ اما آن را تکرار هم نمی کنند». در دل فضای مدیریتی ما که هر کس مدعی یا ناچار است اغلب رویکردهای مدیران دولت یا دوره قبلی را به کلی انکار کند و به زیان حوزه فعالیت خود و پیشینیان اش بداند، بخش اول جمله به خودی خود تذکر مهمی است. اما بخش دوم جمله، درس کلیدی تر و ضروری تری در دل خود دارد. برای دوستان مدیر خوب است و توجه به آن تجویز می شود؛ بدیهی است که خود گوینده هم باید حرف خودش را خوب بشنود. این که تکرار رویکردهای ناکارآمد و به بن بست خورده قبلی، نه تنها بیهوده، بلکه همچنین به معنای خودزنی و خودکشی تدریجی است؛ یعنی درست همان کاری که جشنواره امسال و بخش نظارتی که همواره در پس آن حضور و حاکمیت دارد، بار دیگر در خصوص توقیف و توقف چند فیلم دست به تکرار آن زده و روش کسالت بار هرساله را باز در پیش گرفته است.

روز اول جشنواره امسال که فیلم ممنوع شده سال گذشته یعنی «زندگی مشترک آقای محمودی و بانو» با اعتبار و ظرافت هایش در بازنمایی مشکلات جاری زناشویی های بیش از حد عادت شده و به تکرار افتاده قدیمی تر و افراط و بی ثباتی های روابط جدیدتر به نمایش درآمد، به روشنی می شد دید آن محافظه کاری نگرش نظارتی که پارسال جلوی فیلم را گرفته بود، یک نماینده در میان شخصیت های فیلم داشت: محدثه (هنگامه قاضیانی) که وقتی از شوهرش منصور (حمید فرخ نژاد) می شنود خیلی از روابط حاد و نگو و نپرس، حالا دیگر عادی شده اند، با تحکمی غم انگیز می گوید: «هیچی عادی نشده». دوستان مسندهای نظارتی

مانند او می خواستند با جلوگیری از حضور این فیلم، صورت مسئله را پاک کنند و به این که در جامعه، به غیر از آن تصویر منزله و گل و بلبل باب طبع شان، خبرهای دیگری هم هست، فکر و نگاه نکنند. اما این که امسال هم با جلوگیری از فیلم هایی مانند «آشغال های دوست داشتنی» و «پاپ» در زمان جشنواره و «پرویز» و «مهمونی کامی» در ماه های قبل، همچنان همان رویکرد واپس گرا تداوم دارد، به اندازه زیبایی جمله رضاداد، اسف بار است و درست برخلاف آن چه او گفت.

شاید هم او به تبع حسی که از عبارت «خوشا به حال...» برمی آید، تنها داشته پرهیز از درافتادن به همان ورطه های قبلی را آرزو می کرده؛ نه ادعا!